

LGBT ORDBOG

LGBT-ORD OG BEGREBER

I indholdsfortegnelsen er en del af ordene og begreberne opdelt i tre grupper for at lette overblikket:

- specifikt vedr. sex, seksualitet og seksuel orientering er markeret med en cirkel
- specifikt vedr. romantisk orientering og romantisk tiltrækning er markeret med en firkant
- △ specifikt vedr. køn, kønsidentitet og kønsudtryk er markeret med en trekant

Ord og begreber kan høre under flere grupper.

De mest benyttede ord og begreber er skrevet med **fede typer**.

I selve listen

- er opslagsordene markeret med **fede typer**,
- henvisninger til andre opslagsord er markeret med *kursiv*, og
- de mest benyttede ord og begreber er yderligere markeret med understregning

Listen er beregnet for alle, der arbejder med lgbt-spørgsmål.

Vi håber, at listen vil bidrage til større forståelse og viden, og vi vil være taknemlige for tilbagemeldinger både om nye ord og evt. mangler/uklarheder i forklaringerne.

Kommentarer bedes sendt til ordliste@lgbt.dk

LGBT ORDBOG

Udgivet af

LGBT Danmark (Landsforeningen for bøsser, lesbiske, biseksuelle og transpersoner)
Nygade 7, København K., www.lgbt.dk
December 2012
1. udgave

Copyright

LGBT Danmark

Redaktion

Vivi Jelstrup og Martin Spangsbro-Pedersen
Redaktionen kan kontaktes på: ordliste@lgbt.dk

Layout

Julie Lotze

Velkommen til første udgave af LGBT-ordbogen!

Som redaktører er vi utroligt glade for at ordbogen nu ser dagens lys, forhåbentlig til gavn for alle der arbejder med lgbt-relevante emner – hvad enten det er professionelt eller frivilligt.

I LGBT Danmark – Landsforeningen for bøsser, lesbiske, biseksuelle og transpersoner –

mener vi at der er behov for en fælles forståelse af ord og begreber inden for områderne seksuel orientering og kønsidentitet – netop de områder vi som landets førende politiske, rådgivende og sociale lgbt-forening arbejder med.

Inden for lgbt-området findes der ord og begreber som ikke er alment kendte og ofte bruges med forskellig eller med forkert betydning.

Da det i al kommunikation letter forståelsen og mindsker risikoen for misforståelser når ord og begreber bruges i samme betydning, har vi udarbejdet denne liste over lgbt-relevante ord og begreber og disses betydning.

Vi respekterer selvfølgelig at det ikke er alle, der finder det rigtigt at sætte "mærkater" på alt og alle – inklusive sig selv.

Ingen har ret til at definere andres seksuelle orientering eller kønsidentitet – kun du selv ved hvad der er rigtigt for dig!

Baggrunden for ordbogen og arbejdet med den

I foreningen har vi gennem en årrække arbejdet med bl.a. rådgivning, information og undervisning. Her oplever vi at det er vigtigt at kende de mest præcise betydninger af forskellige lgbt-relevante ord og begreber. Samtidig er dette et område der er i særdeles hurtig udvikling, og der dukker nye begreber op hele tiden, hvilket gør nødvendigheden af en samlet fortegnelse vigtig.

Til denne første udgave har vi haft interne debatter og hjælp fra mange om betydningen af hvert begreb, så det er en særdeles gennemarbejdet ordbog du nu ser.

Det betyder ikke nødvendigvis at begreberne og betydningen af dem er mejslet i sten – debatterne har tydeligt vist at der kan være forskellige opfattelser – men at vi formulerer os på en måde, som så vidt muligt rummer eventuelle uenigheder og kan danne bro mellem dem.

Vi vil gerne rette en stor tak til alle de medlemmer der har bidraget med både forslag og debat!

Ordbogen er beregnet for alle, der arbejder med lgbt+-spørgsmål.

Er du fx underviser, sundhedsperson, rådgiver, jurist, journalist, forsker eller studerende – og skal du undersøge eller videregive informationer om personers kønsidentitet eller seksuelle orientering, eller samtale med dem om disse emner – så er det godt at være "klædt på" til opgaven ved at kende en del af begreberne i denne ordbog.

Kærlige hilsner fra redaktionen

Vi håber at ordbogen vil bidrage til større forståelse og viden, og vi vil være taknemlige for tilbagemeldinger både om nye ord og evt. mangler/uklarheder i forklaringerne.

Kommentarer bedes sendt til ordliste@lgbt.dk

INDHOLDSFORTEGNELSE

A

- Adoption
- **AIDS**
- △ Akønnet
- **Analsex**
- Androfil
- △ **Androgyn**
- Androgynofil
- Androgynoseksuel
- Aromantisk
- **Aseksuel**
- △ **At være i skabet**
- Autoseksuel

B

- Bareback
- BB
- BDSM
- Bifil
- Bifobi
- Binysgerrig
- △ **Biologisk køn**
- Biromantisk
- **Biseksuel**
- Biseksuel adfærd
- Bisocial
- Bivenlig
- Bromance
- △ Butch
- **Bøsse**

C

- △ **Chikane**
- △ **Cis**
- △ Cisheteronormativitet
- △ Cisheteroseksuel
- △ **Ciskønnet**
- △ Cisnormativitet
- △ Crossdresser
- Cølibat

D

- Demiromantisk
- Demiseksuel
- Diskrimination**
- Dobbelt diskrimination
- △ Dobbeltkønnet
- △ Dragking
- △ Dragqueen
- △ Dualistisk kønsforståelse
- Dutch Boy
- Dyke Tyke

E

- △ Epilering
- Ethohomo

F

- △ FAAB
- Fag Hag
- Fag Stag
- △ **Feminiseringskirurgi**
- △ Femme
- △ **Fetichistisk transvestit**
- △ Flydende kønsidentitet
- Flydende seksuel orientering
- Fordomme**
- Forskelligkønnet forhold
- △ **FTM**

G

- Gay
- △ Gender
- △ Gender bender
- △ Genderfuck
- △ Genderqueer
- △ Girlfag
- △ Guydyke
- Gynefil

H

- Hadefuld tale
- Hadforbrydelse**
- Hate Crime
- **Hetero**
- Heterofil
- Heterofleksibel
- △ **Heteronormativitet**
- Heteroromantisk
- **Heteroseksuel**
- Heterosexisme
- Heterosocial
- **HIV**
- **Homo**
- Homofil
- Homofleksibel
- **Homofobi**
- △ Homonormativitet
- Homoromantisk
- **Homoseksuel**
- Homosocial
- Homovenlig
- △ Høn, hän, hen

I

- △ Ikke-cishetero-person
- △ Ikke-dualistisk kønsforståelse
- Ikke-monogami
- △ Intergender
- △ **Interkønnet**
- △ Internaliseret fobi
- △ Intersex
- △ Intetkønnet

J

- △ **Juridisk køn**
- △ **Juridisk kønsskifte**

K

- Kastration
- Kinsey-skalaen
- Kondom**
- KSK
- KtM
- Køn**
- Kønsbetegnelse**
- Kønshormonbehandling**
- Kønsidentitet**
- Kønsidentitetsforstyrrelse**
- Kønskorrektio
- Kønskorrigerende operation
- Kønsmistri
- Kønsneutral
- Kønsneutralt personnummer**
- Kønsneutrale toiletter
- Kønsneutralt ægteskab**
- Kønsrolle**
- Kønsskifte**
- Kønsskifteoperation**
- Kønsstudier
- Kønsudtryk**
- Kønsvariation

L

- Lesbian
- Lesbisk**
- Lesbro
- Lgbt**
- Lgbt-person**
- Lgbt++
- LGBT Danmark
- LGBT Ungdom
- Libido
- Ligebehandlingsnævnet

M

- MAAB
- Mangfoldighed**
- Masturbation
- Medmor
- Menneskerettigheder**
- Minoritetsetniske lgbt'er
- Mobning**
- Monogami**
- Monoseksuel
- Monosexisme
- MSM
- MSMW
- MTF**
- MtK

N

- Naturlig variation
- Neutrois
- Normal**
- Normativ
- Normer**

O

- Omniseksuel
- Onani**
- Oplevet køn**
- Outing

P

- Pankønnet
- Panromantisk
- Panseksuel
- Pas
- Personnummer**
- Polyamori
- Polyromantisk
- Polyseksuel
- Pride**
- Primære køns karakterer

Q

- Queer**
- Queer-teori
- Questioning

R

- Registreret partnerskab**
- Romantisk orientering
- Romantisk tiltrækning

S

- Samkønnet forhold
- Sapioseksuel
- Seksualitet**
- Seksualundervisning**
- Seksuel lyst
- Seksuel orientering**
- Seksuel tiltrækning
- Sekundære køns karakterer

Sex

- Sexisme
- Sikker sex**
- Socialt køn**
- SOGI
- SOKI
- Springe ud**
- Stedbarns adoption
- Stereotyper**
- Straight
- Straight Acting
- Sædbank
- Sæddonor

T

- Trans**
- Transfobi**
- Transkvinde
- Transkøn/transkønnet**
- Transmand
- Transperson**
- Transromantisk
- Transseksuel**
- Transvenlig
- Transvestit**
- Tredje køn
- Trikønnet
- Two-spirit

U

- Udspring**
- Udtrykt køn
- Utroskab

V

- Variation
- Ved fødslen tildelte køn
- Være i skabet**

W

- WSW
- WSWM

Å

- Åbent forhold

BEGREBSLISTE

Adoption: En adoption er et juridisk fastlagt forhold mellem et adoptivbarn og en voksen eller et ægtepar, kaldet adoptivforældre eller adoptanter.

Når et par i et *samkønnet forhold* ønsker at adoptere et barn, har de siden 2010 kunnet prøves som adoptanter. Adskillige er godkendt, men få har fået mulighed for at adoptere, hvilket skyldes, at de fleste lande, som gerne adopterer bort, ikke vil anerkende et forældrepar bestående af to mødre eller to fædre.

[Se også: *Medmor*.]

AIDS: ○ Eng.: Acquired immuno deficiency syndrome. På dansk: Erhvervet immundefektsyndrom. Sygdommen AIDS betegner det fremskredne stadium af infektion med *HIV*. Tilstanden medfører en gradvis nedbrydning af kroppens immunsystem. Overførsel af virus kan ske gennem seksuel kontakt, blodtransfusion, brug af andres sprøjtenåle eller ved overførsel fra mor til barn under graviditet, fødsel og amning.

Tidligere en dødelig sygdom, som bl.a. mange *bøsser* blev ramt af pga. ubeskyttet sex, især *analsex*. Den 1. december er den årlige internationale AIDS-dag, der er anerkendt af blandt andet FN.

[Se også: *Sikker sex*.]

Akønnet: △ Person, der ikke identificerer sig med noget *køn*.

Hos akønnede (også omtalt som "*kønsneutrale*") stemmer det *ved fødslen tildelte køn* ikke nødvendigvis overens med deres *kønsidentitet*. Ofte interesserer disse personer sig ikke for det køn, der blev dem tildelt ved fødslen og søger et *androgyn* kønsudtryk.

Kommer af det eng. udtryk "agender".

[Se også: *Androgyn. Genderqueer. Ikke-dualistisk kønsforståelse. Intetkønnet*.]

Analsex: ○ Seksuel akt udført ved, at den ene part fører sin penis (evt. en dildo eller lign.) ind i den andens endetarm via lukkemusklen, anus.

Bliver ofte forbundet med *sex* mellem *bøsser* (som dog også dyrker andre former for *sex*), men er også ret almindeligt mellem f.eks. en mand og en kvinde eller mellem to kvinder.

Giver større risiko for bl.a. *HIV* end andre former for *sex*, hvis der ikke bruges *kondom* (med mindre der er tale om dildo eller lign.)

Androfil: ○□ Person, der – uanset eget *køn* – er romantisk og seksuelt tiltrukket af mænd.

Kommer af det græske ord Andro, som betyder "mand" eller "maskulin".

[Se også: *Romantisk tiltrækning. Seksuel tiltrækning*.]

Androgyn: △ Person, hvis *køn* omfatter både det mandlige og kvindelige, og dermed ligger et sted imellem de to.

Mange androgynne identificerer sig som værende mentalt mellem kvinde og mand. Nogle søger at udtrykke deres *kønsidentitet* tvetydigt, mens det for andre udelukkende handler om det fysiske udtryk og ikke om *kønsidentitet*. En androgyn *kønsidentitet* svarer sjældent overens med det *biologiske køn*, selv om nogle *interkønnede* er androgynne.

[Se også: *Genderqueer. Ikke-dualistisk kønsforståelse. Intetkønnet. Kønsneutral. Kønsudtryk*.]

Androgynsefil: ○□ Person, der – uanset eget *køn* – er romantisk og seksuelt tiltrukket af personer med en *androgyn* fremtræden.

Nu bruges mest *androgynseksuel*.

[Se også: *Androfil. Gynefil. Romantisk tiltrækning. Seksuel tiltrækning*.]

Androgynseksuel: ○□ Person, der er romantisk og seksuelt tiltrukket af personer med en *androgyn* fremtræden.

[Se også: *Romantisk orientering. Romantisk tiltrækning. Seksuel orientering. Seksuel tiltrækning*.]

Aromantisk: Person, der oplever lille eller ingen *romantisk tiltrækning* til andre. Hvor romantiske personer har et følelsesmæssig behov for at være sammen med en anden person i et romantisk forhold, er aromantiske ofte tilfredse med venskaber og andre ikke-romantiske, evt. seksuelle relationer.
[Se også: *Romantisk orientering. Seksuel tiltrækning.*]

Aseksuel: Person, som ikke oplever *seksuel tiltrækning* til andre– eller som ikke har lyst til at handle på den (dyrke sex).
At være aseksuel er ikke det samme som at leve i *cølibat*.
Nogle aseksuelle kan af forskellige årsager (f.eks. tilfredsstillelse af deres partner eller ønsket om at få børn) godt indgå i seksuelle aktiviteter til trods for deres manglende lyst til sex. En aseksuel person kan evt. tilfredsstille sig selv seksuelt - *onani*.
Nogle ser aseksualitet som en *seksuel orientering*.

At være i skabet: Når en *homoseksuel, biseksuel* eller *transkønnet* ikke er sprunget ud endnu eller ikke ønsker at være åben over for andre om sin *seksuelle orientering* og/eller *kønsidentitet*.
Det skal altid være et personligt valg at være åben over for andre.
[Se også: *Springe ud.*]

Autoseksuel: Person, der foretrækker sex med sig selv.
At være autoseksuel betyder ikke, at en person elsker sig selv seksuelt, men blot, at pågældende ikke har noget ønske om at have sex med en anden person, men dog stadig føler lysten til at være seksuelt opstemt. *Masturbation* er en autoseksuel aktivitet.
[Se også: *Seksuel lyst.*]

Bareback: Eng. udtryk for sex uden *kondom*. Primært brugt om et ubeskyttet analt samleje mellem mænd. Forkortes ofte: *BB*.
[Se også: *Analsex. Sikker sex.*]

BB: Eng. forkortelse for *bareback* i betydningen sex uden *kondom*. Primært brugt om et ubeskyttet analt samleje mellem mænd.
[Se også: *Analsex. Sikker sex.*]

BDSM: En amerikansk sammentrækning af begreber for forskellige seksuelle praktikker som involverer udveksling af magt, bevægelsesbegrænsning eller intens følelse: "bondage", "bondage og disciplin", "dominans og underkastelse", og "sadisme og masochisme".

Bifil: Person, der er romantisk og seksuelt tiltrukket af begge *køn*. Ældre udtryk – nu bruges mest *biseksuel* og *biromantisk*.

Bifobi: Negative kulturelle og/eller personlige overbevisninger, meninger, holdninger og adfærd baseret på *fordomme*, afsky, frygt og/eller had til *biseksuelle* eller andre personer, som tiltrækkes af mere end ét *køn*.
Bifobi kan også ramme personer, som ikke nødvendigvis er biseksuelle, men som blot opfattes som biseksuelle.
Biseksuelle kan opleve *fordomme* fra *heteroseksuelle* såvel som internt i LGBT-miljøet. *Fordommene* refererer oftest til negative forestillinger om, at biseksualitet ikke eksisterer, er en modesag, eller at biseksuelle personer er promiskuøse.
[Se også: *Diskrimination. Homofobi. Transfobi.*]

Binysgerrig: Person, som måske er *biseksuel*, men ikke er sikker.
Associeres ofte med afprøvning af sex med en af samme *køn*, hvilket dog ikke altid er tilfældet. Der kan også være tale om at søge information om det at være biseksuel.
Kommer af det eng. udtryk "bicurious".

Biologisk køn: Δ En persons biologiske køn defineres af bl.a. kromosomer, kønskirtler, kønshormoner, indre og ydre kønsorganer og sekundære køns karakteristika. Nyfødte børn har i de fleste tilfælde et entydigt køn og tildeles derfor enten drenge- eller pige køn. Hos nogle nyfødte er det imidlertid uklart, om de er af drenge- eller pige køn. Nogle *transkønnede* har brug for medicinsk og/eller kirurgisk behandling som forandrer deres biologiske køn i retning af deres *kønsidentitet*.

[Se også: *Interkønnet. Primære køns karakterer. Sekundære køns karakterer. Ved fødslen tildelte køn.*]

Bioromantisk: \square Person, der er romantisk tiltrukket af mere end et køn.

En person kan være bioromantisk, selv om pågældende er seksuelt tiltrukket af personer af samme (*homoseksuel*) eller det andet køn (*heteroseksuel*).

[Se også: *Romantisk orientering. Romantisk tiltrækning. Seksuel tiltrækning.*]

Biseksuel: \circ Person, som er seksuelt, romantisk og/eller følelsesmæssigt tiltrukket af personer af mere end ét køn.

Andre udtryk kan være *panseksuel* eller *omniseksuel*, mens nogle foretrækker ”ikke at sætte etiket på sig selv”. Mange biseksuelle bliver først og fremmest tiltrukket af personligheden, hvorfor kønnet er mindre vigtigt end for *monoseksuelle*, men man kan være biseksuel på mange måder. Nogle biseksuelle kan evt. i perioder være mest tiltrukket af ét køn.

[Se også: *Kinsey-skalaen, hvor tallene 1 – 5 kan betragtes som biseksuelle. Romantisk orientering. Romantisk tiltrækning. Seksuel orientering. Seksuel tiltrækning.*]

Biseksuel adfærd: \circ Personer, som i praksis har eller har haft forhold til personer af flere køn, men som ikke kalder sig biseksuelle (eksempelvis pga. frygt for andres *bifobi*).

Nogle kalder sig derfor *heteroseksuelle*, andre *homoseksuelle*.

[Se også: *Heterofleksibel. Homofleksibel. MSMW. WSWM.*]

Bisocial: Person, der foretrækker venner/kammerater af flere køn.

Bivenlig: Person, som ikke selv er *biseksuel*, men befinder sig godt i biseksuelles selskab.

Nogle har dog selv en *biseksuel adfærd*.

Bromance: En sammentrækning af de eng. ord ”bro” (”brother”) og ”romance”.

Et tæt ikke-seksuelt forhold mellem to (eller flere) mænd; en form for *homosocial* intimitet.

Butch: Δ Eng. udtryk som beskriver maskuline træk, egenskaber, udtryk, selvopfattelse m.m.

Benyttes ofte blandt *bøsser* og *lesbiske*.

Anvendes af og til for at kategorisere bøsser og lesbiske ud fra heteroseksuelle *kønsroller*, hvor ”butch” repræsenterer den traditionelt maskuline rolle. Nogle *homoseksuelle* par fremhæver butch/femme eller butch/butch par-attituden gennem den måde den ene eller begge i parforholdet benytter sig af maskuline tegn.

[Se også: *Kønsudtryk. Normer.*]

Bøsse: \circ *Homoseksuel* mand.

Begrebets oprindelse kommer muligvis af en sammenligning mellem *analsex* og rensning af et gevær (bøsse). (Eng. gay, svensk bög, norsk homofil, tysk Schwul.)

[Se også: *Seksuel orientering.*]

Chikane: En uønsket optræden i relation til en persons race, hudfarve, religion eller tro, politiske anskuelse, *seksuelle orientering, køn, kønsidentitet*, alder, handicap eller nationale, sociale eller etniske oprindelse, der finder sted med det formål eller den virkning at krænke en persons værdighed og skabe et truende, fjendtligt, nedværdigende, ydmygende eller ubehageligt klima for den pågældende.

[Se også: *Diskrimination. Dobbeldiskrimination. Hadforbrydelse. Mobning.*]

Cis: Δ Forstavelse til ord, der på den ene eller anden måde har med *ciskønnede* personer at gøre. Eksempler på sammensatte ord: *Ciskønnet*, *cisheteroseksuel*, *cisnormativitet*, *cisheteronormativitet*. Oprindelsen er latinsk, hvor ordet er en forstavelse til andre ord med betydningen: på samme side, på denne side. Det modsatte af *trans*.

Cisheteronormativitet: $\circ\Delta$ Den udbredte antagelse om, at personer enten er mand eller kvinde og seksuelt er tiltrukket af det andet *køn*, og som derved marginaliserer personer, der ikke er *ciskønnede* og/eller *heteroseksuelle*.

[Se også: *Cisnormativitet*. *Heteronormativitet*. *Normativ*. *Normer*.]

Cisheteroseksuel: $\circ\Delta$ Person, som føler sig som det *køn*, pågældende blev tildelt ved fødslen, og som tiltrækkes seksuelt og følelsesmæssigt af personer af det modsatte køn.

[Se også: *Ciskønnet*. *Heteroseksuel*. *Ved fødslen tildelte køn*.]

Ciskønnet: Δ Person, hvis *oplevede køn* og *kønsudtryk* svarer overens med det *køn*, personen blev tildelt ved fødslen.

Mange vil samtidig leve op til de sociale forventninger knyttet til deres køn, mens nogle vil forholde sig kritisk til disse forventninger. Det modsatte af *transkønnet*.

[Se også: *Genderqueer*. *Kønsidentitet*. *Queer*. *Socialt køn*. *Ved fødslen tildelte køn*.]

Cisnormativitet: Δ Den udbredte antagelse om, at personer enten er mand eller kvinde, og som derved marginaliserer personer, der ikke er *ciskønnede*.

[Se også: *Cisheteronormativitet*. *Heteronormativitet*. *Normativ*. *Normer*.]

Crossdresser: Δ Eng. udtryk for *transvestit*.

Cølibat: \circ Bevidst afholdenhed fra seksuelle aktiviteter, således at energien f.eks. kan rettes mod personlig eller spirituel vækst i stedet for mod fysisk tilfredsstillelse.

Demiromantisk: \square Person, der først oplever *romantisk tiltrækning* til en anden person efter at have udviklet en følelsesmæssig forbindelse til pågældende.

[Se også: *Romantisk orientering*.]

Demiseksuel: \circ Personer, der sjældent eller aldrig oplever *seksuel tiltrækning* før de har dannet et stærkt følelsesmæssigt bånd til en anden. Ofte (men ikke altid) i et romantisk forhold.

Begrebet demiseksuel kommer af at være "midt imellem" seksuel og *aseksuel*, men er ikke at forveksle med aseksualitet.

[Se også: *Seksuel orientering*.]

Diskrimination: Enhver handling, der har til formål eller som virkning at udelukke eller begrænse menneskers samfundsdeltagelse på grund af deres race, hudfarve, religion eller tro, politiske anskuelse, *seksuelle orientering*, *køn*, *kønsidentitet*, alder, handicap eller nationale, sociale eller etniske oprindelse. Forskelsbehandling er også diskrimination.

[Se også: *Chikane*. *Dobbelt diskrimination*. *Hadforbrydelse*. *Mobning*.]

Dobbelt diskrimination: Når en person udsættes for *diskrimination* eller *chikane* af flere årsager.

Det kan være på grund af pågældendes *kønsidentitet* eller *seksuelle orientering* kombineret med, at pågældende er handicappet eller pågældendes race, hudfarve, nationale eller etniske oprindelse, tro eller alder.

[Se også: *Hadforbrydelse*. *Mobning*.]

Dobbeltkønnet: Δ Person, der føler sit *køn* som både fuldstændig mandligt og fuldstændig kvindeligt. Alt afhængigt af situationen udtrykker dobbeltkønnede personer en kønstypisk adfærd, der opfattes som enten mandlig eller kvindelig. Mens f.eks. en *androgyn* person bevarer samme kønstypiske adfærd på tværs af situationer, så ændrer dobbeltkønnede bevidst eller ubevidst deres adfærd fra maskulin til feminin eller vice versa.

Kommer af det eng. udtryk "bigender".

[Se også: *Genderqueer*. *Ikke-dualistisk kønsforståelse*. *Kønsidentitet*. *Kønsroller*. *Kønsudtryk*. *Transkønnet*.]

Dragking: △ Kvinde, som lejlighedsvist klæder sig som mand for at underholde og/eller udfordre sine egne eller andres grænser og forestillinger om *køn*; ofte karikerende og overdrevet både i påklædning, sprog og attitude.

En dragking er ikke pr. definition hverken *transkønnet* eller *homoseksuel*, men kan være det.
[Se også: *Normer*.]

Dragqueen: △ Mand, som lejlighedsvist klæder sig som kvinde for at underholde og/eller udfordre sine egne eller andres grænser og forestillinger om *køn*; ofte karikerende og overdrevet både i påklædning, sprog og attitude.

En dragqueen er ikke pr. definition hverken *transkønnet* eller *homoseksuel*, men kan være det.
[Se også: *Normer*.]

Dualistisk kønsforståelse: △ Model for *køn*, der klassificerer alle personer som ét ud af to køn. Hvad angår *kønsidentitet* er de to muligheder mand og kvinde (for børn: dreng og pige). Hvad angår kønsudtryk er de to muligheder maskulin og feminin.

Inden for denne model ses køn meget rigtigt, og der kan ikke være flere end to køn; der er ingen gråzoner mellem de to og en person kan kun være enten det ene eller andet – ikke begge, hverken eller eller noget mellem de to.

Det modsatte af en dualistisk kønsforståelse er en *ikke-dualistisk kønsforståelse*.

Kommer af det engelske udtryk "gender binary".

Dutch Boy: Eng. *homoseksuelt* slangudtryk, der betegner en mand, der enten mest eller udelukkende omgås *lesbiske* kvinder, eller har *lesbiske* kvinder som nære venner.

[Se også: *Dyke Tyke. Fag Hag. Fag Stag. Lesbros*.]

Dyke Tyke: Eng. *homoseksuelt* slangudtryk, der betegner en mand, der enten mest eller udelukkende omgås *lesbiske* kvinder, eller har *lesbiske* kvinder som nære venner.

[Se også: *Dutch Boy. Fag Hag. Fag Stag. Lesbros*.]

Epilering: △ Fjernelse af uønskede hår.

Etnohomo: ○ *Homoseksuel* person med en anden etnisk baggrund end dansk.

[Se også: *Minoritetsetniske lgbt'er*.]

FAAB: △ Eng. forkortelse for Female-Assigned At Birth (tildelt hunkøn ved fødslen).

[Se også: *Biologisk køn. Ved fødslen tildelte køn*.]

Fag Hag: Eng. *homoseksuelt* slangudtryk, der betegner en kvinde, der enten mest eller udelukkende omgås *homoseksuelle* mænd, eller har *homoseksuelle* mænd som nære venner.

Udtrykket bruges ofte negativt, da disse kvinder ofte har stereotype forventninger (f.eks. interesse for tøj og mode) til de *homoseksuelle* mænd, de vil omgås.

[Se også: *Dutch Boy. Dyke Tyke. Fag Stag. Lesbros*.]

Fag Stag: Eng. *homoseksuelt* slangudtryk, der betegner en mand, der enten mest eller udelukkende omgås *homoseksuelle* mænd, eller har *homoseksuelle* mænd som nære venner.

[Se også: *Dutch Boy. Dyke Tyke. Fag Hag. Lesbros*.]

Feminiseringskirurgi: △ Ændringer i ansigtet for at opnå et mere feminint udseende f.eks. ændring af hårgrænsen, øjenomgivelserne, næsen og hagen.

[Se også: *Kønsskorrektion. Kønskorrigerende operation. Kønskifteoperation*.]

Femme: △ Fransk udtryk ("femme" = "kvinde") som beskriver feminine træk, egenskaber, udtryk, selvopfattelse m.m.

Benyttes ofte blandt *bøsser* og *lesbiske*.

Anvendes af og til for at kategorisere bøsser og lesbiske ud fra heteroseksuelle *kønsroller*, hvor "femme" repræsenterer den traditionelt feminine rolle.

Nogle *homoseksuelle* par fremhæver butch/femme eller femme/femme par-attituden gennem den måde, den ene eller begge i parforholdet benytter sig af feminine tegn.

[Se også: *Kønsudtryk. Normer.*]

Fetichistisk transvestit: ○△ Psykiatrisk diagnose om en person, der ifører sig det modsatte *køn* tøj udelukkende eller primært af seksuelle grunde.

Der er oftest tale om en mand, der typisk ifører sig f.eks. lingeri og nylonstrømper.

Efter den seksuelle udløsning aftages tøjet sædvanligvis, idet lysten til at have det på ikke mere er til stede.

[Se også: *Seksuel lyst. Transkønnet. Transvestit.*]

Flydende kønsidentitet: △ Oplevelse af, at ens *kønsidentitet* kan variere.

Kønnet opfattes af disse personer ikke som en konstant, men at kønnet kan skifte gennem livet, så de f.eks. nogle gange oplever og identificerer sig mere maskulint og andre gange mere feminint.

Kommer af det eng. udtryk "genderfluid".

[Se også: *Genderqueer. Ikke-dualistisk kønsforståelse. Køn.*]

Flydende seksuel orientering: ○ Oplevelse af, at ens *seksuelle orientering* og lyst ændrer sig i løbet af livet, således at disse personer kan være mere eller mindre tiltrukket af forskellige *køn* på forskellige tider eller prioritere andre aspekter af seksualiteten som f.eks. hvor megen *seksuel lyst*, de har, eller de seksuelle aktiviteter og roller, de kan lide.

[Se også: *Seksuel tiltrækning.*]

Fordomme: Holdninger baseret på forudfattede meninger og udtalelser om andre personer.

Fordomme dannes typisk på grundlag af rygter og antagelser, følelser, frygt og overbevisning frem for viden og fakta.

Det er ikke altid tilfældet, men fordomme er oftest negative og kan føre til *diskrimination*.

[Se også: *Normer.*]

Forskelligkønnet forhold: Forhold mellem personer af forskelligt *køn*.

Det modsatte hedder *samkønnet forhold*.

FTM: △ Eng. forkortelse for Female to Male (kvinde til mand).

[Se også: *Transmand.*]

Gay: ○ Eng. for en *homoseksuel* person eller en *bøsse*.

Gender: △ Eng. ord for det sociale *køn*, en persons oplevelse og følelse af sit køn, og som det opfattes af andre (i modsætning til det eng. ord "sex", som bruges om det *biologiske køn*/det køn, en person blev tildelt ved fødslen).

[Se også: *Kønsidentitet. Kønsroller. Kønsudtryk. Oplevet køn. Socialt køn. Ved fødslen tildelte køn.*]

Gender bender: △ Eng. udtryk for en person, der "bøjer" sin *kønsrolle* (eng. "bend"), da det *køn*, pågældende blev tildelt ved fødslen, opleves som unøjagtigt og/eller for snævert.

Nogle identificerer sig med det køn de blev tildelt ved fødslen, men udfordrer normerne med atypiske *kønsroller*.

[Se også: *Genderqueer. Queer. Ved fødslen tildelte køn.*]

Genderfuck: △ Eng. udtryk for en person der "leger med" eller "fucker med" de traditionelle opfattelser af *kønsudtryk*, *kønsroller* og *præsentationer af køn*.

Intentionen er at forvirre andre og udfordre stereotyperne for køn i samfundet. Inden for *genderqueer*-området betragtes *genderfuck* af nogle som en *kønsidentitet*.

[Se også: *Ikke-dualistisk kønsforståelse. Normer. Queer.*]

Genderqueer: \triangle Eng. udtryk for en person, der ikke kan eller vil identificere sig som hverken mand eller kvinde eller som identificerer sig som både mand og kvinde. Fælles for genderqueers er, at de modsætter sig, at der kun findes to *køn*. Personer, der kalder sig genderqueers kan f.eks. også kalde sig *akønnede*, *dobbeltkønnede*, *intergender*, *intetkønnede*, *kønsneutrale*, *neutrois*, *pankønnede*, *trikønnede* eller føle, at de har et *tredje køn* eller en *flydende kønsidentitet*.

[Se også: *Dualistisk kønsforståelse. Ikke-dualistisk kønsforståelse. Kønsidentitet. Queer.*]

Girlfag: $\circ\triangle$ Eng. udtryk for en kvinde, der er tiltrukket af *homoseksuelle* mænd. Hun kan (men dette er langt fra altid tilfældet) også føle, at hun er (helt eller delvist) en "homoseksuel mand i en kvindes krop".

[Se også: *Fag Hag. Guydyke. Kønsidentitet.*]

Guydyke: $\circ\triangle$ Eng. udtryk for en mand, der er tiltrukket af *lesbiske* og *biseksuelle* kvinder. Han kan (men dette er langt fra altid tilfældet) også føle, at han er (helt eller delvist) en "lesbisk kvinde i en mands krop".

[Se også: *Fag Stag. Girlfag. Kønsidentitet.*]

Gynofil: $\circ\blacksquare$ Person, der – uanset eget *køn* – er romantisk og seksuelt tiltrukket af kvinder. Kommer af det græske ord Gynecofil, der betyder "tiltrækning til kvinder eller femininitet".

[Se også: *Romantisk tiltrækning. Seksuel tiltrækning.*]

Hadefuld tale: Offentlige udtalelser og udtryk, som tilskynder til, fremmer eller retfærdiggør had, diskrimination eller fjendtlighed over for andre – typisk over for minoriteter.

[Se også: *Chikane. Diskrimination. Hadforbrydelse.*]

Hadforbrydelse: En kriminel handling begået på grund af – eller ud fra en antagelse om – offerets race, hudfarve, religion eller tro, politiske anskuelse, *seksuelle orientering*, *køn*, *kønsidentitet*, alder, handicap eller nationale sociale eller etniske oprindelse.

Hadforbrydelsen kan bl.a. være af fysisk, psykisk eller verbal karakter, men også andre lovovertrædelser kan være begrundet i had mod en af de nævnte persongrupper.

Om offeret tilhører en af grupperne eller ej er uden betydning. Det er tilstrækkeligt, at gerningsmanden begår den kriminelle handling ud fra en opfattelse af, at det er tilfældet.

Hadforbrydelser adskiller sig fra andre forbrydelser, idet ofrene udelukkende udvælges på grund af deres faktiske eller formodede tilhørsforhold til en bestemt gruppe.

[Se også: *Chikane. Diskrimination. Dobbelt diskrimination. Hadefuld tale. Ligebehandlingsnævnet. Mobning.*]

Hate Crime: Eng. udtryk for *hadforbrydelse*.

Hetero: \circ Udtryk for en *heteroseksuel* person.

Græsk oprindelse, der betyder "forskellig" og er det modsatte af *homo*.

Heterofil: $\circ\blacksquare$ Person, der er romantisk og seksuelt tiltrukket af det andet køn. Ældre udtryk – nu bruges *heteroseksuel* og *heteroromantisk*.

[Se også: *Romantisk tiltrækning. Seksuel tiltrækning.*]

Heterofleksibel: \circ En situationsbestemt seksuel adfærd karakteriseret ved begrænset *homoseksuel* aktivitet på trods af en primært *heteroseksuel* orientering.

Det karakteriseres som "overvejende hetero".

[Se også: *Biseksuel. Homofleksibel. Kinsey-skalaen.*]

Heteronormativitet: $\circ\triangle$ Den opfattelse, at det eneste rigtige og normale er at tænke på, forelske sig i og leve med en person af det andet *køn*, at man bør rette sig efter nogle sociale regler for, hvad der er kvindeligt og mandligt, og at alt andet ses som unormalt.

For mange virker denne opfattelse som en selvfølge.

[Se også: *Cisnormativitet. Heterosexisme. Kønsroller. Normal. Normativ. Normer.*]

Heteroromantisk: Person, der er romantisk tiltrukket af det andet *køn*.

En person kan være *heteroromantisk*, selv om pågældende er seksuelt tiltrukket af personer af samme *køn* – *homoseksuel*.

[Se også: *Romantisk orientering. Romantisk tiltrækning. Seksuel tiltrækning.*]

Heteroseksuel: Person, som seksuelt, romantisk og/eller følelsesmæssigt udelukkende er tiltrukket af det andet *køn*.

[Se også: *Romantisk tiltrækning. Seksuel orientering. Seksuel tiltrækning.*]

Heterosexisme: Diskrimination mod ikke-heteroseksuelle, som bygger på en udtalt eller underforstået tro på, at heteroseksualitet er bedre end andre seksuelle orienteringer (religiøs, moralsk, socialt, følelsesmæssigt, adfærdsmæssigt og/eller på anden vis begrundet); en bevidst eller ubevidst formodning om, at alle personer er *heteroseksuelle*; en tro på, at alle personer burde være heteroseksuelle.

[Se også: *Bifobi. Cisnormativitet. Heteronormativitet. Homofobi. Ikke-cishetero-person.*]

Heterosocial: Person, der foretrækker venner/kammerater af modsat *køn*.

HIV: Human immundefekt virus. Eng.: Human immunodeficiency virus.

HIV kan forårsage *AIDS*.

Personer, der er smittet med HIV får en kronisk infektion og vil have virus i blodet resten af deres liv. Velbehandlede personer vil dog have så lille en virusmængde i blod og vævsvæsker, at smitteoverførsel er væsentligt nedsat.

HIV har siden 1996 kunnet behandles ganske effektivt, og ved en tidlig diagnose som HIV-positiv, kan den smittede leve med smitten i mange år, selv om behandlingen kan medføre ubehagelige bivirkninger. I dag betragtes HIV derfor som en kronisk sygdom.

[Se også: *AIDS. Sikker sex.*]

Homo: Udtryk for en *homoseksuel* person.

Græsk oprindelse, der betyder "det samme", og er det modsatte af *hetero*.

Homofil: Person, der er romantisk og seksuelt tiltrukket af personer af sit eget *køn*.

Udtrykket blev i en del år brugt for at vise at *homoseksualitet* ikke bare handler om sex, men også om kærlighed. I dag er udtrykket gået af brug i Danmark.

[Se også: *Homoromantisk. Homoseksuel. Romantisk tiltrækning. Seksuel tiltrækning.*]

Homofleksibel: En situationsbestemt seksuel adfærd karakteriseret ved begrænset *heteroseksuel* aktivitet på trods af en primært *homoseksuel* orientering.

Det karakteriseres som "overvejende homo".

[Se også: *Biseksuel. Heterofleksibel. Kinsey-skalaen.*]

Homofobi: Negative kulturelle og/eller personlige overbevisninger, meninger, holdninger og adfærd baseret på fordomme, afsky, frygt og/eller had til *homoseksuelle*.

Homofobi kan også ramme personer, blot de af andre opfattes som *homoseksuelle*.

[Se også: *Bifobi. Diskrimination. Transfobi.*]

Homonormativitet: Den opfattelse, at *homoseksuelle* repræsenterer normaliteten inden for LGBT-miljøet, og at f.eks. *biseksuelle* og *transpersoner* er afvigende/"forkerte".

[Se også: *Cisnormativitet. Heteronormativitet. Normal. Normativ. Normer.*]

Homoromantisk: Person, der er romantisk tiltrukket af det samme *køn*.

En person kan være *homoromantisk*, selv om pågældende er seksuelt tiltrukket af personer af det andet *køn* – *heteroseksuel*.

[Se også: *Romantisk orientering. Romantisk tiltrækning. Seksuel tiltrækning.*]

Homoseksuel: Person, som seksuelt, romantisk og/eller følelsesmæssigt udelukkende er tiltrukket af personer af det samme *køn*.

[Se også: *Romantisk tiltrækning. Seksuel orientering. Seksuel tiltrækning.*]

Homosocial: Person, der foretrækker venskaber/kammeratskaber med personer af samme *køn*. Ret udbredt uanset *seksuel orientering*.

Homovenlig: Person, som ikke selv er *homoseksuel*, men befinder sig godt i homoseksuelles selskab.

Høn, hän, hen: △ Eksempler på *kønsneutrale* stedord (pronomener) i de nordiske sprog. Dansk og andre germanske sprog bruger kønsbestemte stedord, mens finsk-ugriske sprog (f.eks. finsk, samisk, ungarsk) udelukkende har kønsneutrale stedord. *Høn* er en anden måde at skrive "han/hun" (alternativt "han eller hun") på. Altså et ikke-kønsspecifikt personligt stedord. Dansk Sprognævn anerkender ikke ordet men mener, at "han eller hun" er det mindst ringe alternativ.

Ikke-cishetero-person: ○△ Person, som ikke følger det sædvanlige mønster, men har en anden opfattelse af sit *køn* eller sin *seksuelle orientering* end flertallet, f.eks. en *lgbt-person*. [Se også: *Kønsidentitet. Lgbt++.*]

Ikke-dualistisk kønsforståelse: △ Model for *køn*, der dækker alle *kønsidentiteter* eller *kønsudtryk*, som ikke passer ind i en *dualistisk kønsforståelse*. Inden for denne model anses *køn* som mere og andet end udelukkende mand og kvinde; en person kan identificere sig som begge, hverken-eller eller noget mellem de to. *Kønsidentiteter* og -udtryk, der falder under denne betegnelse kan omfatte: *Akønnet, androgyn, dobbeltkønnet, flydende kønsidentitet, genderfuck, genderqueer, intergender, interkønnet, intetkønnet, kønsneutral, neutrois, pankønnet, queer, transkønnet, tredje køn* og *trikønnet*. Kommer af det engelske udtryk "non-binary gender".

Ikke-monogami: ○ En term for alle forhold, hvor personer har mere end ét seksuelt og/eller romantisk forhold ad gangen. Det kan være hemmeligt ikke-monogami (ofte kaldet *utroskab*), såvel som åbne former for ikke-monogami, f.eks. seksuelt *åbne forhold* og *polyamori*.

Intergender: △ Eng. udtryk for personer, der føler, at deres *kønsidentitet* ikke kan beskrives klart som enten mand eller kvinde, men mere som værende "mellem kønnene" eller som en kombination af kønnene. [Se også: *Androgyn. Genderqueer. Ikke-dualistisk kønsforståelse. Transkønnet.*]

Interkønnet: △ Person, hvis kønskromosomer og/eller indre og/eller ydre kønsorganer ikke entydigt er enten mandlige eller kvindelige. Deres indre og ydre kønsorganer kan være både mandlige og kvindelige eller ikke klart defineret som hverken det ene eller det andet. Tidligere kaldet hermafrodit, hvilket i dag ses som et forkert udtryk. Kommer af det eng. udtryk "Intersex". [Se også: *Biologisk køn. Køn. Primære køns karakterer.*]

Internaliseret fobi: ○△ En persons egne fordomme om sin *kønsidentitet* eller *seksuelle orientering*. [Se også: *Bifobi. Homofobi. Transfobi.*]

Intersex: △ Eng. ord for *interkønnet*.

Intetkønnet: △ Person, der i forhold til sin *kønsidentitet* ikke identificerer sig med noget *køn* (nogle foretrækker at bruge ordet "*akønnet*" eller "*androgyn*", men i samme betydning). [Se også: *Ikke-dualistisk kønsforståelse. Kønsneutral.*]

Juridisk køn: △ Det *køn* en person har i forhold til lovgivning og administration, og som er anført i CPR – Det Centrale Personregister. [Se også: *Kønsbetegnelse. Kønsneutralt personnummer. Personnummer.*]

Juridisk kønsskifte: △ Betegnelse for ændring af *kønsbetegnelse*, *personnummer* og fornavn i CPR – Det Centrale Personregister – efter en *kønsskifteoperation* eller uden en sådan.

Kastration: △ Afbrydelse af mandens testiklers henholdsvis kvindens æggestokkes (ovarier) funktion, enten fysisk ved operation eller andre uigenkaldelige indgreb eller kemisk ved hjælp af lægemidler, som kan være midlertidig.

Ordet er afledt af det latinske: *Castrare*.

Ved kastration bortfalder kønskirtlernes hormonproduktion og dannelse af hhv. sæd- og ægceller. Kastration af drenge før puberteten bevirker, at stemmen ikke går i overgang, ligesom skægvekst og andre *sekundære køns karakterer* bliver mindre tydelige.

Kastration af personer under 21 år er ifølge Sundhedsloven ikke tilladt, medmindre ganske særlige grunde taler derfor.

Tilladelse til kastration gives af Sundhedsstyrelsen efter bemyndigelse fra Sundheds- og forebyggelsesministeren.

Ved *kønsskifte* kræves ifølge dansk lov kastration:

1] Fra mand til kvinde, at testiklerne fjernes.

2] Fra kvinde til mand, at begge æggestokke og livmoder fjernes.

[Se også: *Kønsskorrektion. Kønsskifteoperation.*]

Kinsey-skalaen: ○ Alfred C. Kinsey udgav i 1948 "Sexual Behavior in the Human Male" og i 1953 "Sexual Behavior in the Human Female". For at beskrive den enkeltes seksuelle historie udarbejdede han følgende skala:

0: Udelukkende *heteroseksuel* erfaring

1: Overvejende heteroseksuel med kun lejlighedsvis *homoseksuel* erfaring

2: Overvejende heteroseksuel med mere end lejlighedsvis homoseksuel erfaring

3: Lige megen homoseksuel og heteroseksuel erfaring

4: Overvejende homoseksuel med mere end lejlighedsvis heteroseksuel erfaring

5: Overvejende homoseksuel med kun lejlighedsvis heteroseksuel erfaring

6: Udelukkende homoseksuel erfaring.

Kondom: ○ Et gummihylster som rulles på penis inden samleje.

Beskytter både mod graviditet og seksuelt overførte sygdomme, bl.a. *HIV*. Ved analt samleje bør det altid bruges med enten vandbaseret eller silikonebaseret glidecreme, da oliebaseeret kan ødelægge kondomet.

[Se også: *Analsex. Sikker sex.*]

KSK: ○ Kvinder, der har sex med kvinder.

Forkortelse, der især anvendes i helbredsundersøgelser. Termen siger intet om, hvordan disse personer selv betegner deres *seksuelle orientering*.

[Se også: *WSW.*]

KtM: △ Kvinde til mand *transkønnet* person.

[Se også: *Transmand.*]

Køn: △ En persons *køn* forstås som et *biologisk køn*, et *oplevet køn* og et *udtrykt køn*.

På engelsk findes to ord for køn: "Sex" for biologisk køn og "gender" for *socialt køn*.

På dansk har vi kun et ord, "køn", der bruges i begge sammenhænge, og som forstavelse f.eks. i *kønsidentitet*.

Kønsbetegnelse: △ Forkortelser, der anvendes i pas som betegnelse for kønnet.

F = Female (kvinde). M = Male (mand). X = Unspecified (Uspecificeret).

I Danmark kan Rigspolitichefen tillade, at kønnet for en person, som ikke har gennemgået et *kønsskifte*, men som af Rigshospitalets Sexologiske Klinik vurderes at være *transseksuel* eller ganske ligestillet hermed, betegnes X.

Kønshormonbehandling: △ Behandling med kønshormoner for at udvikle de *sekundære køns karakterer* for det *køn*, som personen identificerer sig som og ønsker at tilhøre, samt for at dæmpe det *ved fødslen tildelte køns* egenproduktion af kønshormoner.

[Se også: *Kønsidentitet. Kønsskorrektion.*]

Kønsidentitet: △ Den enkelte persons vedholdende indre og individuelle oplevelse af:

- sit *køn* – hvilket måske, måske ikke svarer til det *ved fødslen tildelte køn* og
- sin krop – hvilket, hvis muligheden er til stede, kan indebære ændringer af kroppens udseende eller funktion gennem medicinsk, kirurgisk eller anden behandling og måder at udtrykke sit køn på herunder påklædning, tale og manerer.

[Se også: *Ciskønnet. Dualistisk kønsforståelse. Genderqueer. Ikke-dualistisk kønsforståelse. Interkønnet. Transkønnet.*]

Kønsidentitetsforstyrrelse: △ Psykiatrisk betegnelse for *transkøn/at være transkønnet* – uoverensstemmelse mellem en persons *ved fødslen tildelte køn* og personens *oplevede køn*.

[Se også: *Kønsmistrivsel. Kønsvariation. Transkønnet.*]

Kønsskorrektion: △ Proces, hvorved der skabes større overensstemmelse imellem en persons *biologiske køn, udtrykte køn* og *oplevede køn*.

Afhængig af den enkeltes behov, kan korrektionen bestå af *epilering, feminiseringskirurgi, kønshormonbehandling, kønsskifteoperation*, stemmetræning, ændring af påklædning og kønsrollemæssig adfærd.

[Se også: *Juridisk kønsskifte. Kastration. Kønsrolle. Kønsskifteoperation. Kønsudtryk.*]

Kønsskorrigerende operation: △ Operative indgreb og behandling med kønshormoner for at tilpasse den transkønnedes krop, så den i størst mulig udstrækning svarer til personens *oplevede køn*.
Fra mand til kvinde – *MtK*: Behandling med kvindelige kønshormoner og operativ tildannelse af en skede, hvorunder penis, pung og testikler fjernes.

Fra kvinde til mand – *KtM*: Behandling med mandlige kønshormoner og operativ fjernelse af livmoder og æggestokke og eventuelt også af brysterne, samt muligvis tildannelse af en penis.

Nogle foretrækker at bruge ordet "*kønsskifteoperation*", men i samme betydning.

[Se også: *Kastration. Kønskorrektion. Juridisk kønsskifte. Transkønnet.*]

Kønsmistrivsel: △ Psykiatrisk betegnelse for *transkøn/at være transkønnet* – uoverensstemmelse mellem en persons *ved fødslen tildelte køn*, og personens *oplevede køn*.

[Se også: *Kønsidentitetsforstyrrelse. Kønsvariation. Transkønnet.*]

Kønsneutral: △ Udtrykket bruges, hvor *køn* ikke er afgørende – f.eks. i *kønsneutralt ægteskab* og *kønsneutrale toiletter*.

Kønsneutral er også et begreb, nogle personer benytter om deres *kønsidentitet*. Disse identificerer sig oftest ikke med noget køn.

[Se også: *Akønnet. Androgyn. Ikke-dualistisk kønsforståelse. Intetkønnet.*]

Kønsneutralt personnummer: △ *Personnummer*, hvor en persons *køn* ikke kan udledes af nummeret.

I Danmark har mænd ulige endetal i deres personnummer og kvinder lige endetal, hvorfor kønnet umiddelbart kan aflæses. I CPR-registret findes et særskilt felt til *kønsbetegnelse*, hvorfor personnummeret ikke behøver at angive kønnet.

Kønsneutrale toiletter: △ Toiletter, der kan anvendes af både mænd og kvinder. Handicaptoiletter er sædvanligvis *kønsneutrale*.

Kønsneutralt ægteskab: △ Ægteskab mellem to personer af enten forskelligt eller samme *køn* på samme juridiske vilkår.

Fra den 15. juni 2012 blev det i Danmark – som det 11. land i verden – muligt for to personer af samme køn at indgå ægteskab, men endnu ikke på fuldstændig samme juridiske vilkår, som to personer af forskelligt køn.

[Se også: *Kønsneutral. Registreret partnerskab.*]

Kønsrolle: △ Den almene opfattelse af, hvordan piger/kvinder og drenge/mænd skal opføre sig og se ud for at være "rigtige" piger/kvinder og drenge/mænd.

[Se også: *Kønsudtryk. Normal. Normativ. Normer.*]

Kønsskifte: △ Kort betegnelse for henholdsvis *kønsskifteoperation* og *juridisk kønsskifte* og for begge, når disse foregår i forlængelse af hinanden.

[Se også: *Kønsskorrektion. Kønskorrigerende operation.*]

Kønsskifteoperation: △ Operative indgreb og behandling med kønshormoner for at tilpasse den transkønnedes krop, så den i størst mulig udstrækning svarer til personens *oplevede køn*.

Fra mand til kvinde – *MtK*: Behandling med kvindelige kønshormoner og operativ tildannelse af en skede, hvorunder penis, pung og testikler fjernes.

Fra kvinde til mand – *KtM*: Behandling med mandlige kønshormoner og operativ fjernelse af livmoder og æggestokke og eventuelt også af brysterne, samt muligvis tildannelse af en penis.

Nogle foretrækker at bruge ordet "*kønskorrigerende operation*", men i samme betydning.

[Se også: *Kastration. Kønskorrektion. Juridisk kønsskifte. Transkønnet.*]

Kønsstudier: △ Tværfaglig forskning med fokus på kønnets betydning inden for det humanistiske forskningsfelt.

[Se også: *Køn. Queer-teori. Socialt køn.*]

Kønsudtryk: △ Måden at vise sit *køn* som mand eller kvinde f.eks. ved valg af tøj, frisure, make-up, aktiviteter, bevægelser, tale, omgangen med andre m.v.

I modsætning til en persons indre *kønsidentitet*, der ikke er synlig for andre.

[Se også: *Kønssrolle. Udtrykt køn.*]

Kønsvariation: △ Betegnelse, der bygger på den opfattelse, at transkønnet er en *naturlig variation*.

[Se også: *Transkønnet.*]

Lesbian: ○ Eng. for *lesbisk*.

Lesbisk: ○ *Homoseksuel* kvinde.

Begrebets oprindelse: Sappho levede i det 6. århundrede f.v.t. på den græske ø Lesbos, hvor hun drev skole og skrev kærlighedsdigte til unge kvinder.

[Se også: *Seksuel orientering.*]

Lesbro: Eng. *homoseksuelt* slangudtryk, der betegner en mand, der enten mest eller udelukkende omgås *lesbiske* kvinder, eller har lesbiske kvinder som nære venner.

[Se også: *Dutch Boy. Dyke Tyke. Fag Hag. Fag Stag.*]

Lgbt: ○△ Eng. forkortelse for: "Lesbian, gay, bisexual and transgender".

På dansk: *lesbisk, bøsse, biseksuel* og *transkønnet* (på norsk tales om lhbt - lesbiske, homofile, bifile og transpersoner; på svensk er begrebet hbt - homosexuella, bisexuella och transpersoner).

Lgbt-person: ○△ Person, der identificerer sig som enten *lesbisk, bøsse, biseksuel* eller *transkønnet*.

[Se også: *Lgbt++.* *Kønsidentitet.* *Seksuel orientering.*]

Lgbt++: ○△ Et begreb, der bruges om den store mangfoldighed af personer med en anden *seksuel orientering* eller *kønsidentitet* end *cisheteroseksuel*.

Flere steder rundt omkring i verden bliver det mere og mere almindeligt at udvide forkortelsen til også at omfatte bl.a. *queer-personer, interkønnede* og *aseksuelle* (LGBTQIA).

[Se også: *Ikke-cishetero-person.*]

LGBT Danmark: Landsforeningen for *bøsser, lesbiske, biseksuelle* og *transpersoner* – oprettet i 1948.

Har tidligere heddet Kredsen af 1948, Forbundet af 1948, LBL – Landsforeningen for Bøsser og Lesbiske. I 2009 blev det nuværende navn vedtaget.

LGBT Ungdom: Ungdomsafdelingen i *LGBT Danmark* – oprettet i 2005.

Libido: ○ En persons seksualdrift.

Latin for lyst, begær eller ønske.

[Se også: *Seksuel lyst.*]

Ligebehandlingsnævnet: Behandler klager over forskelsbehandling og diskrimination inden for arbejdsmarkedet på grund af *køn*, hudfarve og race, religion eller tro, politisk anskuelse, *seksuel orientering*, alder, handicap, national oprindelse, social oprindelse og etnisk oprindelse, samt klager over forskelsbehandling uden for arbejdsmarkedet på grund af etnisk oprindelse og *køn*. *Kønsidentitet* er ikke med som selvstændig grund, men bliver som regel behandlet enten under "seksuel orientering" eller "køn".

MAAB: \triangle Eng. forkortelse for Male-Assigned At Birth (tildelt hankøn ved fødslen).
[Se også: *Biologisk køn. Ved fødslen tildelte køn.*]

Mangfoldighed: Begreb, der bruges om og omfatter både de synlige og usynlige forskelle mellem personer såsom *køn* og *kønsidentitet*, alder, handicap, religion eller tro, etnisk baggrund, *seksuel orientering*, politisk overbevisning eller social baggrund.

Masturbation: \circ Se *Onani*.

Medmor: Den kvinde, som ikke er den biologiske mor til det barn, et par bestående af to kvinder får sammen.

Hun har i princippet samme juridiske rettigheder som faderen i et heteropar, der får barn sammen, men som loven er nu, skal hun dog først adoptere barnet, hvilket først kan ske efter fødslen.
[Se også: *Adoption.*]

Menneskerettigheder: Menneskerettigheder er universelle, dvs. de gælder for alle uanset etnisk oprindelse, race, *seksuel orientering*, alder, *køn*, handicap, religion eller tro og er formuleret i juridisk bindende dokumenter kaldet konventioner: FN's menneskerettighedserklæring (også kaldet Verdenserklæringen), Den Europæiske Menneskerettighedskonvention, Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder.

Når en stat har underskrevet konventionerne (som Danmark har gjort), forpligter den sig til at inkludere menneskerettighederne i sin nationale lovgivning og sørge for, at menneskerettighederne beskyttes og styrkes. Menneskerettighederne sikrer den enkeltes rettigheder og bidrager til at regulere forholdet mellem personen og staten.

Minoritetsetniske lgbt'er: $\circ\triangle$ *Lgbt-personer* med en anden etnisk baggrund end dansk.
[Se også: *Etnohomo.*]

Mobning: En særlig form for aggressiv adfærd systematisk udført af en person eller gruppe mod en enkelt person.

Mobning kan omfatte fysiske, verbale og følelsesmæssige overgreb og omfatter altid en intention om at skade den ramte. Spontant eller tilfældigt drilleri anses ikke for mobning.
[Se også: *Chikane. Diskrimination. Dobbelt diskrimination. Hadforbrydelse.*]

Monogami: \circ Samlivsform, hvor personer har ét seksuelt og/eller romantisk forhold ad gangen.
[Se også: *Polyamori.*]

Monoseksuel: \circ Person, som er seksuelt, romantisk og/eller følelsesmæssigt tiltrukket af personer af ét *køn* (dvs. *heteroseksuelle* eller *homoseksuelle*).
[Se også: *Romantisk orientering. Seksuel orientering.*]

Monosexisme: $\circ\triangle$ Den opfattelse, at man kun kan være tiltrukket af ét *køn*, og at personer tiltrukket af mere end ét *køn* (eks. *biseksuelle*, *panseksuelle*, *omniseksuelle* og *polyseksuelle*) derfor ikke findes.

Opfattelsen kan give grundlag for diskrimination af ikke-monoseksuelle både i *heteroseksuelle* og *homoseksuelle* miljøer.
[Se også: *Dualistisk kønsforståelse. Ikke-dualistisk kønsforståelse.*]

MSM: \circ Eng.: Men who have sex with men. På dansk: Mænd, der har sex med mænd. Forkortelse, der især anvendes i helbredsundersøgelser. Termen siger intet om, hvordan disse personer selv betegner deres *seksuelle orientering*.

MSMW: ○ Eng.: Men who have sex with men and women. På dansk: Mænd, der har sex med mænd og kvinder.

Forkortelse, der især anvendes i helbredsundersøgelser. Termen siger intet om, hvordan disse personer selv betegner deres *seksuelle orientering*.

MTF: △ Eng. forkortelse for Male to Female (mand til kvinde).

[Se også: *Transkvinde*.]

MtK: △ Mand til kvinde *transkønnet* person.

[Se også: *Transkvinde*.]

Naturlig variation: Et udtryk, der anfører, at ikke kun det mest udbredte er normalt.

Når det gælder *seksuel orientering* og *kønsidentitet* findes f.eks. *lgbt-personer* i alle samfund og alle kulturer, uanset hvad magthaverne eller majoriteten i det enkelte samfund siger. Nogle påstår f.eks. at *homoseksuelle* ikke findes i deres land, men det betyder bare, at de lever skjult.

Naturlig variation kan også handle om de store biologiske forskelle inden for hvert *køn*.

Neutrois: △ Personer, der føler, at deres *kønsidentitet* er neutralt kønnet.

Ofte, men ikke altid indikerer begrebet et ønske om at skjule eller fjerne de køns karakterer, der er knyttet til det *køn*, personen blev tildelt ved fødslen (f.eks. kønsorganer, bryster, krops- og ansigtsbehåring).

Mange neutrois identificerer sig som *akønnede*.

[Se også: *Genderqueer*. *Ikke-dualistisk kønsforståelse*. *Kønkorrektion*. *Kønsneutral*. *Primære køns karakterer*. *Sekundære køns karakterer*. *Ved fødslen tildelte køn*.]

Normal: Nogle mener, at det normale er alt, hvad flertallet er eller gør.

Andre mener, at det normale er langt mere vidtspændende, at personer i det hele taget er forskellige og skal have lov til at være det. At noget er normalt er ikke det samme som at sige, at det er det rigtige.

[Se også: *Naturlig variation*.]

Normativ: Begreb, der fastlægger hvordan noget skal udføres eller gøres.

Opstår som følge af en standard eller norm.

[Se også: *Cisheteronormativitet*. *Cisnormativitet*. *Heteronormativitet*. *Homonormativitet*. *Normer*.]

Normer: De uskrevne regler, som bestemmer vores forestillinger om, hvad der er *normalt* og rigtigt.

[Se også: *Cisheteronormativitet*. *Cisnormativitet*. *Heteronormativitet*. *Homonormativitet*. *Normer*.]

Omniseksuel: ○ Person med en *ikke-dualistisk kønsforståelse*, der er tiltrukket af personer uanset disses *køn*.

[Se også: *Biseksuel*. *Panseksuel*. *Seksuel orientering*. *Seksuel tiltrækning*.]

Onani: ○ Seksuel selvtilfredsstillelse.

Kaldes også *masturbation*. Typisk udføres onani med hånden og/eller fingre. Der kan også bruges forskellige hjælpemidler (eks. dildo) eller ophidsende genstande (fetichisme). Der kan endda være tale om gensidig onani uden decideret samleje. Mandlig onani foregår ved stimulation af mandens penis, mens kvindelig onani foregår ved stimulation af enten klitoris, skeden eller begge.

Ordet "onani" stammer fra Bibelen, hvor Onan ikke ville gøre sin afdøde brors kone gravid og i stedet spildte sin sæd på jorden (1. Mosebog 38v8-10), altså et afbrudt samleje. I dag bruges begrebet dog om mandlig og kvindelig selvtilfredsstillelse.

Oplevet køn: △ Det *køn* en person føler sig som.

[Se også: *Kønsidentitet*.]

Outing: ○△ At afsløre andres *kønsidentitet* eller *seksuelle orientering* uden deres samtykke, måske endda før de er sprunget ud over for nogen.

Det opleves sædvanligvis af den pågældende som et overgreb.

[Se også: *Springe ud*. *Være i skabet*.]

Pankønnet: Δ Et begreb, der beskriver personer, der føler, at deres *kønsidentitet* ikke kan kendetegnes som hverken mand eller kvinde.

Pankønnede føler, at de ikke passer ind i *dualistisk kønsforståelse*, men føler, at de er et blandet *køn* (både mandligt og kvindeligt) eller et tredje køn. Kommer af det eng. udtryk ”pangender”.

[Se også: *Genderqueer. Ikke-dualistisk kønsforståelse.*]

Panromantisk: \square Person med en *ikke-dualistisk kønsforståelse*, der er romantisk tiltrukket af personer uanset disses *køn*.

Oftentimes er den, der identificerer sig som *biromantisk* også panromantisk.

[Se også: *Romantisk orientering. Romantisk tiltrækning.*]

Panseksuel: \circ Person med en *ikke-dualistisk kønsforståelse*, der er seksuelt tiltrukket af personer uanset disses *køn*.

[Se også: *Biseksuel. Omniseksuel. Seksuel orientering. Seksuel tiltrækning.*]

Pas: Officielt legitimationsbevis, der bruges som dokumentation for indehaverens nationalitet og identitet ved rejse til andre lande.

Indeholder bl.a. kønsbetegnelse.

Personnummer: Δ Med ganske få undtagelser skal alle personer i Danmark have et personnummer for entydig identifikation.

Personnummeret består af 10 cifre, hvoraf de første seks angiver personens fødselsdag, begyndende med fødselsdatoen, derefter fødselsmåneden og til slut fødselsåret uden angivelse af århundrede. De sidste fire cifre er et løbenummer, hvoraf det første ciffer i forbindelse med fødselsåret angiver, hvilket århundrede personen er født i. Det sidste ciffer er lige for kvinder og ulige for mænd.

Det er Det Centrale Personregister – CPR – der administrerer personnummersystemet og tildeler personnumre.

Personnummeret blev indført i Danmark ved lov i 1968.

[Se også: *Kønsneutralt personnummer.*]

Polyamori: \circ Samlivsform, hvor parterne har flere seksuelle og/eller romantiske forhold på samme tid. Det modsatte af *monogami*.

[Se også: *Åbent forhold.*]

Polyromantisk: \square Person med en *ikke-dualistisk kønsforståelse*, der er romantisk tiltrukket af flere *køn*, men ikke nødvendigvis alle.

[Se også: *Romantisk orientering. Romantisk tiltrækning.*]

Polyseksuel: \circ Person med en *ikke-dualistisk kønsforståelse*, der er seksuelt tiltrukket af flere *køn*. Ikke at forveksle med *panseksuel* eller *omniseksuel*.

[Se også: *Biseksuel. Seksuel orientering. Seksuel tiltrækning.*]

Pride: Eng. udtryk for en årlig parade, politisk markering og evt. festligholdelse af lgbt-identiteter.

Paraderne foregår i mange storbyer verden over, i Danmark i København og Århus. De tjener bl.a. til at vise, at ”vi er mange” og i nogle lande for at protestere mod manglende rettigheder.

Den første Pride fandt sted den sidste lørdag i juni måned 1970 i New York for at protestere mod manglende rettigheder for *bøsser* og myndighedernes – ikke mindst politiets – forfølgelse af dem, og for at mindes optøjerne, der fulgte efter, at politiet i 1969 havde lavet en razzia i Stonewall Inn, en populær bøssebar, der var flittigt besøgt af *lgbt-personer*, beliggende i Greenwich Village-kvarteret i New York City.

Den første pride betegnes også som startskuddet til kampen for åbenhed om *seksuel orientering* og *kønsidentitet* (i USA).

Primære køns karakterer: Δ De indre og ydre mandlige og kvindelige kønsorganer, som færdigudvikles under puberteten.

[Se også: *Sekundære køns karakterer.*]

Queer: ○△ Begreb eller betegnelse om en person, der modsætter sig *cisheteronormativiteten*, og som ikke anerkender, at der kun er to *køn*, at *heteroseksualitet* er det normale, eller at *kønsidentitet* kun kan være mandlig eller kvindelig.

For mange handler det lige så meget om en måde at forholde sig til livet og verden på, som om hvordan de faktisk lever, hvor de forkaster forudbestemte regler og roller i kærlighed, sex og forhold. [Se også: *Genderqueer. Ikke-dualistisk kønsforståelse. Kønsrolle. Normer. Queer-teori.*]

Queer-teori: ○△ Videnskabsteori, der udforsker og forholder sig kritisk til, hvordan *køn* og *seksuel identitet* historisk er blevet og bliver fremstillet og defineret gennem sproget og kulturen og dermed, hvordan de kønnede og seksuelle kategorier, vi kender i dag, er blevet udformede.

Det centrale omdrejningspunkt inden for queer-teori er, at *køn* er noget man "gør" og ikke noget, man "er".

[Se også: *Heteronormativitet. Kønsstudier. Normativ. Normer. Queer.*]

Questioning: ○□△ Eng. udtryk om en udforskningsproces for personer, der kan være usikre, stadig undersøgende eller på ny undersøger eller vil redefinere sin tidligere antagne *seksuelle orientering* og/eller *romantiske orientering* og/eller *kønsidentitet*, eller som af forskellige årsager er bekymrede over at skulle tildele sig selv et "mærkat" vedr. deres seksuelle og/eller romantiske orientering og/eller *kønsidentitet*.

Registreret partnerskab: Et ægteskabslignende juridisk forhold mellem to personer af samme *køn*. Danmark indførte som det første land i verden registreret partnerskab i 1989 for to personer af samme *køn*. I dag findes det i mange lande med forskellige grader af pligter og rettigheder sammenlignet med ægteskab.

Fra den 15. juni 2012 blev det i Danmark – som det 11. land i verden – muligt for to personer af samme *køn* at indgå ægteskab, men endnu ikke på fuldstændig samme juridiske vilkår, som to personer af forskelligt *køn*.

[Se også: *Kønsneutral ægteskab.*]

Romantisk orientering: □ En persons romantiske tiltrækningsmønster baseret på personens *køn*. For mange er den romantiske orientering og den *seksuelle orientering* tilpasset hinanden, så kønnet (eller kønnene) på de personer, de forelskes i, også er kønnet (eller kønnene), de er seksuelt tiltrukket af. For en *aseksuel*, der ikke oplever seksuel tiltrækning, er det deres romantiske orientering, der afgør, hvilket eller hvilke *køn* (hvis nogen) de er tilbøjelige til at forme romantiske relationer til. En person kan være *aromantisk*, romantisk eller midt imellem (f.eks. *demiromantisk*).

[Se også: *Romantisk tiltrækning.*]

Romantisk tiltrækning: □ En persons ønske om et romantisk forhold til en bestemt anden person.

Mange *aseksuelle* og *demiseksuelle* oplever romantisk tiltrækning uden at føle *seksuel tiltrækning*. Nogle kan være romantisk tiltrukket af et andet *køn* end det, de er seksuelt tiltrukket af.

Der findes flere definitioner herunder: *Monoromantisk* (udelukkende tiltrukket af et *køn*, oftest det modsatte), *biromantisk* (tiltrukket af mere end ét *køn*), *polyromantisk* (tiltrukket af flere *køn*, men ikke alle) og *panromantisk* (tiltrukket af personer uanset disses *køn*).

[Se også: *Demiromantisk. Romantisk orientering. Seksuel tiltrækning. Transromantisk.*]

Samkønnet forhold: Forhold til personer af samme *køn*, ægteskab mellem personer af samme *køn*. Begrebet siger ikke noget om, hvorvidt disse personer identificerer sig som *homoseksuelle* eller *biseksuelle*.

Sapioseksuel: ○ Kendetegnet ved en stærk tiltrækning til andres intelligens ofte uanset *køn* og/eller hvordan, man ellers forstår tiltrækning.

[Se også: *Romantisk tiltrækning. Seksuel tiltrækning.*]

Seksualitet: ○ Bredt begreb om næsten alt, der har at gøre med kønsliv og kønsdrift. I modsætning til *seksuel orientering*.

Seksualundervisning: ○ Sundheds- og seksualundervisning og familiekundskab er navnet på folkeskolens timeløse fag, hvor formålet bl.a. er at: ”Eleverne skal opnå forståelse af den betydning, *seksualitet* og familieliv har for sundhed samt af samspillet mellem sundhed og miljø.” Oftest er det klasselæreren, der skal sørge for undervisningen, men få er klædt på til det, da faget er frivilligt på uddannelsesstederne. Desuden er der indtil videre næsten ingen oplysninger om *lgbt-personers* liv og vilkår.

Seksuel lyst: ○ En persons lyst til seksuel aktivitet.
Kaldes også *libido*.

Lysten til sex er et element i de fleste personers *seksualitet*, men varierer meget fra person til person, og varierer også afhængigt af omstændighederne på et givent tidspunkt. Den seksuelle lyst kan også ændre sig med tiden. F.eks. kan *aseksuelle* mangle seksuelt begær, men nogle kan i lige så høj grad som andre nyde *onani*, når de bliver seksuelt opstemte (man kan også blive seksuelt opstemt uden samtidig at have lysten til sex). Kan ses som en generel lyst til sex eller som en lyst til sex med en bestemt person.

Seksuel orientering: ○ Begreb, som anvendes for at gruppere personer ud fra hvem, de forelsker sig i og bliver seksuelt tiltrukket af.

Seksuel orientering kan f.eks. være *hetero-*, *homo-* eller *biseksualitet*. Den måde, udtrykket bruges på i dag dækker både seksuel, romantisk og følelsesmæssig orientering, da mange ikke skelner mellem dem.

[Se også: *Androfil. Bifil. Gynefil. Romantisk orientering. Romantisk tiltrækning. Seksuel tiltrækning.*]

Seksuel tiltrækning: ○ En følelse, mange personer oplever, som får dem til at ønske seksuel kontakt med en bestemt anden person.

Oftest, men ikke altid oplevet sammen med andre former for tiltrækning – nogle gange vil en person f.eks. kun have sex, andre gange ønsker de sex såvel som f.eks. romantisk interaktion eller dybere følelser.

[Se også: *Libido. Romantisk tiltrækning. Seksuel lyst.*]

Sekundære køns karakterer: △ De for det mandlige og kvindelige *køn* særegne kropslige forskelligheder i knoglebygning, skægvekst, hovedhår, kropsbehåring, fedtfordeling, muskelmasse, stemmeleje, bryst- og brystkirteludvikling og adamsæble.

De sekundære køns karakterer udvikles/færdigudvikles under puberteten.

[Se også: *Primære køns karakterer.*]

Sex: ○△ Begrebet bruges (på dansk) om fysisk eller følelsesmæssig intimitet og seksuel kontakt. Det kan indebære mange forskellige aktiviteter.

Bemærk at ”sex” på eng. også kan betyde *biologisk køn*.

Sexisme: ○△ *Diskrimination* på grundlag af *køn*, *kønsidentitet* eller *seksuel orientering*.

F.eks. kan en opfattelse, af at kvinder er mindre værd end mænd, og at *heteroseksualitet* er bedre end *homoseksualitet* og *biseksualitet*, føre til *hadefuld tale* og *mobning* mod grupper og enkeltpersoner.

[Se også: *Chikane. Diskrimination.*]

Sikker sex: ○ Brug af *kondom* eller andre former for beskyttelse mod seksuelt overførte sygdomme og/eller uønsket graviditet.

Socialt køn: △ Personers indre opfattelse og oplevelse af deres *køn*, mandighed og kvindelighed, samt de socialt konstruerede roller, adfærd, aktiviteter, egenskaber og fremtoning, som samfundet anser for passende og forventer af drenge/mænd og piger/kvinder.

Både historisk set og i dag varierer rollerne uden hensyn til samfundsklasser og kulturer. Kønsopfattelsen er således stærkt knyttet til samfundets forventninger og ikke kun til biologiske forhold.

Svarer til det eng. ”gender”.

[Se også: *Kønsrolle. Normer.*]

SOGI: ○△ Eng.: Sexual Orientation and Gender Identity. På dansk: *Seksuel orientering og kønsidentitet*.

SOKI: ○△ Seksuel orientering og kønsidentitet. Afledt af det engelske SOGI, Sexual Orientation and Gender Identity.

Springe ud: ○□△ At opnå en selvaccept, åbenhed og ærlighed om sin *seksuelle orientering* og/eller *romantiske orientering* og/eller *kønsidentitet* og ens beslutning om at dele dette med andre. Det er en proces at blive åben om sin seksuelle orientering og/eller romantiske orientering og/eller kønsidentitet over for sig selv, sine nærmeste og andre. *Ikke-cisheteroseksuelle* oplever at skulle springe ud mange gange i livet ved at fortælle, hvem de er, mens *cisheteroseksuelle* hele tiden springer ud – altså fortæller om deres forelskelser, parforhold, børn og forældre på selvfølgelig måder, men det ses og opleves ikke som ”udspring”. Næsten alle *lgbt-personer* får det bedre efter, at de er sprunget ud, men det skal altid respekteres, hvis en person ikke ønsker at springe ud – uanset årsagen. [Se også: *Outing. Være i skabet.*]

Stedbarnsadoption: *Adoption*, hvor man adopterer sin ægtefælles eller registrerede partners barn eller adoptivbarn.

Kendetegnet ved, at barnet efter adoptionen betragtes som fælles barn af adoptanten og den biologiske forælder, man er gift med. Der kræves ikke godkendelse som adoptant ved en stedbarnsadoption. Det er ikke muligt for registrerede partnere at stedbarnsadoptere, hvis barnet er et adoptivbarn fra udlandet. En stedbarnsadoption kaldes også ikke-anonym adoption. [Se også: *Medmor.*]

Stereotyper: Et simplificeret billede af en person baseret på en forudbestemt og ofte karikeret generalisering af en gruppe, som denne person tilhører eller opfattes som tilhørende. Stereotyper ser bort fra det enkelte individs egenskaber og har en tendens til at tildele de samme egenskaber (ofte negative) til alle individer i en bestemt gruppe. Stereotyper er således ensidige billeder, der kan føre til *fordomme* og *diskrimination*.

Straight: ○ Eng. slangudtryk for *heteroseksuelle*.

Straight Acting: ○△ Eng. udtryk for, når en *homoseksuel* person i sit udseende og sin væremåde søger at efterleve de sociale regler for, hvad der er ”rigtigt” kvindeligt og mandligt, således at andre ikke kan se på ham/hende, at han/hun er homoseksuel. Nogle betegner det som at spille *heteroseksuel*. [Se også: *Cisnormativitet. Heteronormativitet. Kønsroller. Normer.*]

Sædbank: Facilitet, der står for indsamling, behandling, lagring og distribution af sædceller fra *sæddonorer*.

Den nedfrosne sæd benyttes typisk til behandling af barnløse og til international fertilitetsforskning.

Sæddonor: Mand, der donerer sæd til gode formål (oftest kunstig befrugtning).

Typisk bliver den pågældende donor (eventuelt anonyme) belønnet økonomisk for sin indsats. Donation foregår typisk hos en *sædbank*.

Trans: △

1. Forstavelse til ord, der på den ene eller anden måde har med *transpersoner* at gøre.

Eksempler på sammensatte ord:

Transbarn, *transfobi*, *transkvinde*, *transkønnet*, *transmand*, *transperson*, *transseksuel*, *transvestit*.

2. Kort betegnelse for transpersoner.

Opriindelsen er latinsk, hvor ordet er en forstavelse til andre ord med betydningen: over til, modsat.

Transfobi: △ Negative kulturelle og/eller personlige overbevisninger, meninger, holdninger og adfærd baseret på *fordomme*, afsky, frygt og/eller had til *transpersoner*, eller som er imod variationer af *kønsidentitet* og *kønsudtryk*.

Myndigheders transfobi/transhad ytrer sig gennem juridiske sanktioner, lægevidenskabelige og ikke-eksisterende/utilstrækkelige mekanismer til at imødegå vold og *diskrimination*.

Social transfobi/transhad manifesterer sig i form af fysiske og andre former for vold, hadefulde ytringer, diskrimination, trusler, marginalisering, social udstødelse, latterliggørelse og fornærmelser.

[Se også: *Bifobi. Homofobi.*]

Transkvinde: Δ Person med kvindelig *kønsidentitet*, som ved fødslen blev tildelt mandligt køn. Foretrækker som regel at blive omtalt i hunkøn. Omtales også med forkortelsen *MtK* (mand-til-kvinde) eller *MTF* (Male-to-Female). [Se også: *Ved fødslen tildelte køn.*]

Transkøn/transkønnet: Δ Fællesbetegnelse om personer hvis *kønsidentitet* eller *kønsudtryk* i større eller mindre grad ikke er i overensstemmelse med det *køn*, de blev tildelt ved fødslen. At være *transkønnet* har ikke noget med *seksuel orientering* at gøre. [Se også: *Ciskønnet. Transperson. Transseksuel. Transvestit. Ved fødslen tildelte køn.*]

Transmand: Δ Person med mandlig *kønsidentitet*, som ved fødslen blev tildelt kvindeligt køn. Foretrækker som regel at blive omtalt i hankøn. Omtales også med forkortelsen *KtM* (kvinde-til-mand) eller *FTM* (Female-to-Male). [Se også: *Ved fødslen tildelte køn.*]

Transperson: Δ Fællesbetegnelse om personer, hvis *kønsidentitet* eller *kønsudtryk* i større eller mindre grad ikke er i overensstemmelse med det *køn*, de blev tildelt ved fødslen. At være *transkønnet* har ikke noget med *seksuel orientering* at gøre. [Se også: *Transkønnet. Transseksuel. Transvestit. Ved fødslen tildelte køn.*]

Transromantisk: \square Person, der er romantisk tiltrukket af personer af varierende eller ikke-entydige *køn* – en romantisk tiltrækning til eks. *transpersoner* eller *interkønnede* personer. [Se også: *Genderqueer. Romantisk orientering. Romantisk tiltrækning.*]

Transseksuel: Δ Person, hvis *kønsidentitet* adskiller sig fra det *køn*, pågældende blev tildelt ved fødslen, og som derfor ønsker at leve og blive anerkendt som tilhørende det modsatte køn. Nogle, men ikke alle, ønsker behandling med kønshormoner og/eller kirurgiske indgreb. Begrebet vedrører således *kønsidentitet*, og har ikke noget med *seksuel orientering* at gøre. Latinsk oprindelse, afledt af *trans* og *sexus*. *Trans* er en forstavelse til andre ord med betydningen: over til, modsat. *Sexus* refererer til køn og ikke til *seksualitet*. [Se også: *Ved fødslen tildelte køn.*]

Transvenlig: Person, som ikke selv er *transperson*, men som befinder sig godt i transpersoners selskab.

Transvestit: Δ Person, der i påklædning, adfærd m.v. udtrykker det modsatte *køn*, og hvis *kønsidentitet* i større eller mindre grad adskiller sig fra det *køn*, pågældende blev tildelt ved fødslen. Begrebet vedrører således *kønsidentitet* og har intet at gøre med *seksuel orientering*. Latinsk oprindelse bestående af ordene *trans* og *vestis*. *Trans* er en forstavelse til andre ord med betydningen: over til, modsat. *Vestis* betyder tøj, dragt, beklædning. *Trans-vestis* = *transvestit* = en person – oftest en mand – i det modsatte køns tøj. [Se også: *Ved fødslen tildelte køn.*]

Tredje køn: Δ Et begreb, som anvendes af nogle personer til beskrivelse af, at de ikke kan eller vil identificere sig som hverken mand eller kvinde. Andre bruger det i betydningen *transseksuel*. Benyttes også som betegnelse for en gruppe i samfundet de steder, der anerkender tre eller flere *sociale køn*. Ofte foretrækker de, der definerer sig som hørende til det tredje køn at blive omtalt med *kønsneutrale* stedord. Kommer af det eng. udtryk ”third gender”, som opstod som begreb i USA ca. 1860, men ikke dengang vandt indpas. [Se også: *Genderqueer. Ikke-dualistisk kønsforståelse. Two-spirit.*]

Trikønnet: Δ Nogle personer med en *ikke-dualistisk kønsforståelse* føler, at de bevæger sig mellem flere *kønsidentiteter*: Oftest mandlig, kvindelig og en tredje kønsidentitet (f.eks. en kønsidentitet inden for *genderqueer*-området).
En trikønnet person kan bevidst eller ubevidst skifte fra en kønsidentitet til en anden afhængigt af den enkeltes følelser og humør eller afhængigt af den enkelte situation. Kommer af det eng. udtryk ”trigender”.
[Se også: *Dobbeltkønnet*.]

Two-spirit: Δ Eng. betegnelse for nordamerikanske indianere, som udfylder både traditionelt mandlige og kvindelige *kønsroller*.

Udspring: $\circ\Delta$ At fortælle om sin *seksuelle orientering* og/eller *kønsidentitet*.
[Se også: *Springe ud*.]

Udtrykt køn: Δ Måden at vise sit *køn*, f.eks. ved valg af tøj, frisure, evt. makeup, bevægelser, interesser, aktiviteter m.v.
[Se også: *Kønsroller. Kønsudtryk*.]

Utroskab: \circ Hvis et par har aftalt – eller som en selvfølge går ud fra – at forholdet er monogamt, og én eller begge alligevel har sex eller tætte følelsesmæssige bånd til andre, er der tale om utroskab – det vil sige et brud på aftalen/forventningerne.
Alternativet kan være klare aftaler om noget andet, f.eks. *åbent forhold* eller *polyamori*.
[Se også: *Ikke-monogami. Monogami*.]

Variation: Se *Naturlig variation*.

Ved fødslen tildelte køn: Δ Det *køn* – dreng eller pige – et nyfødt barn bliver tildelt ved fødslen på baggrund af udseendet af de *primære køns karakterer* – de ydre kønsorganer.
Med baggrund i fødselsdatoen og det tildelte køn får barnet et *personnummer* med ulige endetal, hvis det er en dreng, og lige endetal, hvis det er en pige.
Med tildelingen af køn følger ofte også et omfattende sæt af sociale normer for det pågældende køn, som barnet underlægges fra fødslen.
[Se også: *Biologisk køn. Juridisk køn. Socialt køn*.]

Være i skabet: $\circ\square\Delta$ Når f.eks. en *homoseksuel, biseksuel* eller *transkønnet* ikke er sprunget ud endnu eller ikke ønsker at være åben om sin *seksuelle orientering* og/eller *romantiske orientering* og/eller *kønsidentitet*.
Det skal altid være et personligt valg at være åben.
[Se også: *Outing. Springe ud*.]

WSW: \circ Eng.: Women who have sex with women.
Forkortelse, der især anvendes i helbredsundersøgelser. Termen siger intet om, hvordan disse personer selv betegner deres *seksuelle orientering*.
[Se også: *KSK*.]

WSWM: \circ Eng.: Women who have sex with women and men.
Forkortelse, der især anvendes i helbredsundersøgelser. Termen siger intet om, hvordan disse personer selv betegner deres *seksuelle orientering*.

Åbent forhold: \circ Parforhold, hvor begge parter er enige om, at det er i orden at have seksuel kontakt med andre; i modsætning til *utroskab*.
[Se også: *Ikke-monogami. Monogami. Polyamori*.]

**LGBT DAN
MARK**

Landsforeningen for bøsser, lesbiske, biseksuelle og transpersoner